USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **V. Ch.**, zastoupený Mgr. Bc. Přemyslem Hradečným, advokátem se sídlem Bělehradská 572/63, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 8. 2020, čj. OAM-314/ZA-ZA11-ZA20-2020, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 7. 2022, čj. 32 Az 54/2020-45,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný shora označeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jako zjevně nedůvodnou. Žalobce podle žalovaného neprokázal, že v jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně. Namítl, že domněnka bezpečné země původu je vyvratitelná a je třeba ji zkoumat ve vztahu ke každému žadateli. V jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu. Žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních a relevantních podkladů a řídil se pouze hodnocením Gruzie jako bezpečné země původu z dubna 2019. Tato zpráva přitom nemůže reflektovat stav Gruzie v roce 2020. Dále žalobce namítl nespolehlivost tlumočnice. V protokolu o seznámení se s podklady rozhodnutí uvedl, že tlumočnice neuměla pořádně gruzínsky, a že mu nebyla tlumočena možnost práva překladu souvisejících úkonů do gruzínštiny. O těchto chybách se dozvěděl až po výměně tlumočnice. Při pohovoru žalobce nemluvil pouze o ekonomických důvodech žádosti.

[3] Krajský soud žalobu v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl. Připomněl, že rozhodnutí žalovaného je založené na § 16 odst. 2 a 3 zákona o azylu, podle kterých se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost, pokud žadatel přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel, že v jeho případě stát za takovou zemi považovat nelze. Dále se zabýval pojmem „bezpečné země původu“, který je definován v §

2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Dle evropské praxe občany bezpečných zemí původu nelze bez dalšího považovat za osoby vyžadující ochranu. Nezkoumají se tak důvody pro udělení azylu či doplňkové ochrany, ale posuzuje se, zda daná země splňuje podmínky definice „bezpečné země původu“. Není vyloučeno, aby konkrétní osoba v azylovém řízení prokázala opak. Dle § 2 bodu 7 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ČR považuje Gruzii za bezpečnou zemi původu, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie (v nich však žalobce nepobýval). Žalovaný s ohledem uvedení Gruzie ve výše zmíněné vyhlášce nemusel zkoumat naplnění definice bezpečné země původu dle zákona o azylu, ale i přesto provedl také důkaz „Hodnocením Gruzie jako bezpečné země původu“ ze dne 30. 4. 2019. K námitce týkající se aktuálnosti údajů odkázal krajský soud na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, čj. 45 Az 21/2016-55 (č. 3714/2018 Sb. NSS), podle něhož zastaralost zpráv o zemi původu nelze posuzovat pouze na základě uplynutí doby od data vydání takové zprávy.

[4] S odkazem na existující judikaturu krajský soud dále zdůraznil, že primárním zdrojem informací v případě bezpečných zemí původu je samotný žadatel, kterého stíhá břemeno tvrzení. Musí prokázat, že v jeho konkrétním případě nelze stát považovat za bezpečnou zemi původu. Žalobce při jednání u soudu uvedl skutečnosti, které neuvedl v žádosti, v rámci pohovoru, v seznámení se s podklady, ani v žalobě. Nespokojenost s tlumočením mohl oznámit již dříve. Krajský soud ve shodě se žalovaným neshledal, že by z informací sdělených ve správní řízení plynuly důvody, pro něž by Gruzie nemohla být považována za bezpečnou zemi původu. Dodal, že ani na základě informací sdělených při soudním jednání nelze dospět k závěru, že by žalobce byl pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu či mu měla být udělena doplňková ochrana dle § 14a téhož zákona. Žalobce u soudu uvedl, že byl v letech 2014 a 2015 dvakrát zadržen policií, bylo mu vyhrožováno a byl zbit. Do moče mu byl podstrčen prášek, takže vypadal jako uživatel narkotik, za což mu byla uložena pokuta. Vše se mělo stát z důvodu, že byl příznivcem bývalého prezidenta Saakašviliho. Podle soudu ze zmiňovaného „Hodnocení Gruzie“ neplyne, že by zde docházelo k pronásledování příznivců bývalého prezidenta. Žalobce nebyl politicky aktivní a v případě zneužití pravomoci státních orgánů je dle zprávy možné se obrátit na státní zastupitelství, ombudsmana či řadu nevládních organizací. Od posledních potíží s policií podle žalovaného uplynula delší doba, vedení exekuce k vymožení pokuty nelze považovat za nic nestandardního.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Předně zmínil nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů. Žalovaný si též neobstaral dostatek relevantních a aktuálních informací o zemi původu. Nezohlednil ani specifika případu a rozhodl pouze na základě výpovědi stěžovatele, přičemž nevyhodnotil, jak s ním bude zacházeno při navrácení do Gruzie. Žalovaný stěžovatele v jeho jazyce (prostřednictvím tlumočníka) nepoučil o jeho právech a povinnostech, především o tom, že důkazní břemeno (kvůli bezpečné zemi původu) leží na něm. Nebyl ani upozorněn, že Gruzie je považována za bezpečnou zemi původu. U soudu mu bylo odepřeno právo doložit důkazy potvrzující jeho výpověď. Namítl dále, že žalovaný nereflektoval jeho stížnost na tlumočníka. Stejné výhrady měl k tlumočníkovi i u soudního jednání, neboť nesprávně popisoval problémy stěžovatele v Gruzii a pletl data. Z rozsudku není vůbec zřejmé, kdy

došlo k potížím s policií, roky jsou špatně zaznamenány. Stejná nesrovnalost je i v případě let jeho návratu do vlasti. Soud dále použil slovo „narkotika“, i když stěžovatel hovořil pouze o marihuaně, přičemž pohled na její užívání v ČR a Gruzii je značně odlišný.

[6] V doplnění kasační stížnosti stěžovatel dodal, že krajský soud nahradil správní úkony žalovaného, neboť začal provádět pohovor k žádosti o mezinárodní ochranu v rámci ústního jednání. Sám krajský soud tím uznal, že měl žalovaný provést doplňující pohovor poté, co se dozvěděl o vážných výhradách k tlumočení u správních úkonů. Žalovaný vůbec nevzal v potaz, že stěžovatel posledních 10 let téměř nepobýval v Gruzii, vlast opustil v důsledku šikany ze strany správních orgánů. Informace o Gruzii vycházející z poznatků zjištěných žalovaným nereflektují přístup gruzínských úřadů k podporovatelům bývalého prezidenta Saakašviliho.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti a jejímu doplnění uvedl, že námitky považuje za nedůvodné. Již se k nim dříve vyjádřil, přičemž odkázal i na rozsudek krajského soudu. Stěžovatel byl písemně poučen v jeho jazyce. Námitky k tlumočníkovi u soudu mohl vznést v den jednání. Jde-li o tvrzení týkající se chybně uvedených roků, zde žalovaný vycházel z protokolu o pohovoru. Údaje z něj plynoucí stěžovatel stvrdil svým podpisem a nechtěl pohovor zpětně přetlumočit, přestože mu to bylo nabídnuto. Tvrzenou šikanu i to, že se měl zastávat bývalého prezidenta, v pohovoru ani v poskytnutí údajů nikdy neuváděl; za důvod žádosti označoval ekonomické potíže a jiné problémy nezmínil.

III. Přijatelnost kasační stížnosti

[8] V dané věci rozhodoval v řízení před krajským soudem samosoudce, a proto se kasační soud v souladu s § 104a s. ř. s. zabýval nejprve otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Vymezením pojmu „podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele“ se již tento soud opakovaně zabýval (usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). O přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) je dána potřeba učinit judikaturní odklon, 4) v napadeném rozsudku bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[9] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[10] Předně je nutno podotknout, že stěžovatelem uplatněná kasační argumentace je na samé hranici přípustnosti, neboť je povětšinou obecná, a navíc jen ve velmi omezené míře reaguje na konkrétní závěry krajského soudu (srov. § 104 odst. 4 s. ř. s.). Stěžovatel navíc ani netvrdí, v čem okolnosti jeho případu splňují podmínky přijatelnosti ve smyslu výše uvedených kritérií. Ve své argumentaci se omezuje na věc samou, tedy argumentaci, v čem

shledává pochybení žalovaného i krajského soudu. Nejvyšší správní soud přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal.

[11] Kasační soud se nejprve zabýval otázkou zmíněné (byť jen obecně) nepřezkoumatelnosti. Stěžovatel neuvedl, v čem konkrétně nepřezkoumatelnost shledává. Vzhledem k odkazu na § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je zřejmé, že stěžovatel míří na nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, nikoliv rozhodnutí žalovaného. K požadavkům na přezkoumatelnost rozhodnutí se kasační soud vyjádřil již mnohokrát (např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, ze dne 29. 7. 2004, čj. 4 As 5/2003-52, ze dne 18. 10. 2005, čj. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, čj. 2 Afs 24/2005-44, ze dne 25. 5. 2006, čj. 2 Afs 154/2005-245, ze dne 17. 1. 2008, čj. 5 As 29/2007-64). Rozhodnutí soudu je třeba považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů zejména tehdy, pokud není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů nebo při utváření právního závěru, z jakého důvodu soud považoval žalobní námitky za liché či mylné nebo proč nepovažoval právní argumentaci v žalobě za důvodnou. Tato kritéria napadený rozsudek nesplňuje. Z jeho odůvodnění je zřejmé, jakými úvahami byl při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů krajský soud veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. V tomto směru tedy přijatelnost kasační stížnosti dána není.

[12] Jde-li o další argumentaci stěžovatele, je třeba připomenout, že žalovaný žalobou napadeným rozhodnutí nerozhodoval věcně o (ne)udělení mezinárodní ochrany, nýbrž stěžovatelovu žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou s tím, že Gruzie je považována za bezpečnou zemi původu, přičemž stěžovatel neprokázal, že v jeho individuálním případě by tomu tak nebylo. Jak již konstatoval krajský soud (a plyne to i z judikatury), Gruzie představuje zemi, v níž je ochrana jejích státních příslušníků zajištěna dostatečně (např. usnesení NSS ze dne 30. 9. 2020, čj. 9 Azs 185/2020-30). Tomu ostatně odpovídá i zařazení Gruzie na seznam bezpečných zemí původu. V usnesení ze dne 15. 2. 2021, čj. 4 Azs 325/2020-29, pak NSS v návaznosti na svá dřívější rozhodnutí konstatoval, že *„pokud se udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi tzv. bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že jeho žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný azylový příběh odůvodňuje věcné posouzení jeho žádosti podle § 12 až § 14b zákona o azylu.“* Bylo tedy na stěžovateli, aby uvedl natolik přesvědčivá individuální tvrzení podložená důkazy, pro něž by bylo namístě jeho azylovou žádost meritorně projednat.

[13] K argumentaci stěžovatele uplatněné v kasační stížnosti Nejvyšší správní soud uvádí, že Gruzie by v případě stěžovatele nepředstavovala bezpečnou zemi ve výše uvedeném smyslu tehdy, pokud 1) by pocházel z Abcházie nebo Jižní Osetie, 2) by mu hrozilo nebezpečí přímo ze strany státních orgánů, anebo 3) by mu nebezpečí hrozilo ze strany jakéhokoliv jiného subjektu a stěžovatel by nebyl schopen v zemi původu nalézt možnost ochrany, ať již z důvodu neschopnosti státu takovou ochranu poskytnout anebo pro její odepření (viz usnesení NSS ze dne 27. 7. 2021, čj. 8 Azs 87/2021-37). Naplnění druhé anebo třetí podmínky musí být zároveň individuální ve vztahu k osobě stěžovatele a důvody vztahující se k jemu hrozící újmě musí být dostatečně závažné (k tomu srov. čl. 36 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, z níž čl. 16 odst. 2 zákona o azylu vychází).

[14] Kasační argumentaci stěžovatel předně zakládá na pochybnostech o zjištěních žalovaného týkajících se země původu. Žalovaný podle stěžovatele nezohlednil specifika případu, své závěry založil pouze na výpovědi stěžovatele, a nedostatečně vyhodnotil, co čeká stěžovatele při návratu do Gruzie. Podkladové informace o Gruzii pomíjejí přístup státních orgánů k zastáncům bývalého prezidenta. K tomu kasační soud uvádí, že žalovaný posuzoval nejen výpověď stěžovatele, ale i další podklady. Z konstantní judikatury NSS vyplývá (např. rozsudek ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70, usnesení ze dne 17. 2. 2021, čj. 7 Azs 328/2020-27, či usnesení ze dne 23. 9. 2022, čj. 4 Azs 235/2022-24), že při řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu musí žadatel prokázat, že v jeho případě stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, že mu hrozí větší riziko než ostatním osobám v obdobném postavení. Dospěl-li krajský soud (který aproboval závěry žalovaného ve vztahu k tvrzením stěžovatele ve správním řízení a zabýval se i tvrzeními stěžovatele uplatněnými při jednání u soudu) k tomu, že stěžovatel neuvedl natolik ucelená, přesvědčivá a relevantní fakta, aby z nich bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování v zemi původu, a tedy nepovažovat Gruzii ve vztahu k jeho osobě za bezpečnou zemi původu, není kasační argumentace stěžovatele dostatečná k tomu, aby založila přijatelnost kasační stížnosti. Aktuálností informací o Gruzii se krajský soud zabýval v bodě 19. napadeného rozsudku. V tomto směru lze odkázat i na další existující judikaturu, podle níž zastaralost zpráv o zemi původu nelze posuzovat pouze na základě faktu, že od vypracování takové zprávy uplynul určitý čas. Zastaralá je zpráva obsahující informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť situace popsaná ve zprávě se změnila (přímo ve vztahu ke Gruzii viz usnesení NSS ze dne 5. 11. 2020, čj. 7 Azs 106/2020-22).

[15] Poukazuje-li stěžovatel na to, že nebyl poučen o skutečnosti, že Gruzie je považována za bezpečnou zemi původu a důkazní břemeno tak leží na něm, lze k tomu dále odkázat například na rozsudek NSS ze dne 13. 10. 2010, čj. 1 As 51/2010-214 (č. 2235/2011 Sb. NSS), podle něhož „*poučovací povinnost správního orgánu nezahrnuje poskytování komplexního návodu, co by účastník měl nebo mohl v daném případě dělat, aby dosáhl žádaného účinku, ale jen pomoci k tomu, aby mohl zákonem stanoveným způsobem dát najevo, co hodlá v řízení učinit*“. Stěžovatel ostatně ani nepřibližuje, jaké skutečnosti by uvedl, pokud by byl uvedeným způsobem poučen.

[16] Stěžovatel v kasační stížnosti dále poukazuje na chyby, jichž se měl dopustit tlumočník, a to jak ve správním řízení, tak při jednání u soudu. V tomto směru je třeba předně zdůraznit, že na tvrzení stěžovatele v nichž (v rámci svého seznámení se s podklady) poukazuje na pochybení tlumočníka, žalovaný ve svém rozhodnutí reagoval. Krajský soud se pak v napadeném rozsudku (jak již bylo výše uvedeno) zabýval nejen tvrzeními stěžovatele uplatněnými ve správním řízení, ale i tvrzeními, které poprvé uplatnil až při jednání u soudu, a to včetně těch, které podle stěžovatele nebyly původně řádně přetlumočeny [viz body 21. a 22. napadeného rozsudku]. Vzhledem k výše uvedenému a shora již nastíněným požadavkům na tvrzení stěžovatele v obdobném typu řízení (jeho azylový příběh) nelze ani v této souvislosti v závěrech krajského soudu shledat pochybení dostatečné k závěru o přijatelnosti dané kasační stížnosti. Kasační argumentace poukazující na pochybení při tlumočení při jednání u soudu se pak týká toliko dílčích otázek, které nejsou pro závěry napadeného rozsudku klíčové. Je třeba opětovně zdůraznit, že přijatelná může být podle

výše zmiňované soudní praxe kasační stížnost pouze tehdy, pokud by tvrzené pochybení krajského soudu mělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Tomu však ani argumentace stěžovatele týkající se tvrzených pochybení při tlumočení nesvědčí.

[17] Jde-li o (opět jen obecné) tvrzené odepření práva předložit důkazy u soudu, zde nelze odhlédnout od povahy těchto důkazů (doložení pokuty za „narkotika“ a vedení exekuce) ve vztahu k podstatě závěrů krajského soudu, resp. žalovaného (nedoložení, že v případě stěžovatele není Gruzie bezpečnou zemí původu). Krajský soud vysvětlil, proč důkazy neprovedl, a přijatelnost kasační stížnosti nelze dovodit ani ve vztahu k významu těchto důkazů pro popsanou podstatu věci. Pochybení krajského soudu zakládající svojí intenzitou přijatelnost kasační stížnosti pak nelze spatřovat ani v užití pojmu „narkotika“ namísto „marihuany“. Stejně tak nelze bez dalšího dovozovat z postupu krajského soudu, který dal při jednání u soudu prostor žalobci k vyjádření k věci (doplnění jeho tvrzení), že by tím uznal, že žalovaný měl provést doplňující pohovor.

[18] Lze tedy uzavřít, že krajský soud věc posoudil v souladu s ustálenou judikaturou správních soudů a nedopustil se ani jiného hrubého pochybení, které by vyžadovalo zásah Nejvyššího správního soudu a svědčilo by přijatelnosti kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dle § 104a odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[20] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, bod 18). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, a nemá tak právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný byl úspěšný, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, pročež se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. září 2023

Milan Podhrázký
předseda senátu